

Bijeenkomst Kleurrijk Vieren op de Internationale dag van Vrede Thema “Energie voor Vrede”

Vrijdag 21 september 2012
van 19.00 – 21.00 uur

in de

Doopsgezinde
Gemeente Leeuwarden
Wirdumerdijk 18
8911 CD Leeuwarden

Platform Levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân
Bonifatiusplein 21 b
8911 JT Leeuwarden
Tel: 058-2998905
Info@kleurrijkfryslan.org
www.kleurrijkfryslan.org
giro 32.08.706 t.n.v. Kleurrijk Fryslân te Leeuwarden
KvK nr.: 01093819

Programma bijeenkomst Kleurrijk Vieren op de Internationale dag van Vrede met als thema “Energie voor Vrede”

1. Inloop van 19.00 – 19.30 uur met muziek op de harp, Leona Leppers
2. Opening, welkom, inleiding en opzet van de bijeenkomst door Sandra Roza, voorzitter van Kleurrijk Fryslân
3. Met z’n allen zingen we “Vrede wens ik je toe” onder begeleiding van organist Klaas de Jong
4. Gedachten vanuit Christendom, Soefisme, Boeddhisme en Islam
5. Moment van stilte, wordt aangekondigd en afgesloten met een belletje
6. Gedachten vanuit Jodendom, Humanisme en Hindoeïsme
7. Moment van stilte, wordt aangekondigd en afgesloten met een belletje
8. Uitwisseling van gedachten met de bezoekers onderling en ondertussen muziek, Leona Leppers op de harp, uitdelen zakjes met steentjes en collecte
9. Iedere voorganger leest de eigen spreuk op de boekenlegger voor
10. Afsluiting door Sandra Roza
11. Met z’n allen zingen we “De vrede van de aarde en de hemel”, onder begeleiding van organist Klaas de Jong
12. Muziek, Leona Leppers op de harp en ondertussen praten de voorgangers en aanwezigen na onder het genot van een hapje en een drankje.

Met medewerking vanuit:

Christendom: Predikant Ds. Tjitske Hiemstra, Doopsgezinde Gemeente

Soefisme: Leo Fober, Soefi Centrum Friesland

Boeddhisme: Nettie Groeneveld, Dharmahuis Leeuwarden

Islam: Imam Abdesslam en tolk Rachid Belakhdar, Marokkaans Religieus Centrum

Jodendom: Bijdrage uit de Joodse Gemeente Leeuwarden

Humanisme: Hans ten Houten, Humanistisch Verbond Fryslân

Hindoeïsme: Pandita Bea Ramai, Hindoevereniging Arya Samaadj Leeuwarden

Op de Harp: Leona Leppers, Leonadesign.nl

Op de orgel: Klaas de Jong

Met: *Verschillende Heilige boeken, Heilige Geschriften en Manifest

*Kleurrijke waaier van traditie en cultuur

Welkomstwoord en inleiding Sandra Roza, Voorzitter Kleurrijk Fryslân

Goedenavond allemaal en welkom bij de bijeenkomst van “Kleurrijk Vieren” op de Internationale dag van Vrede in deze prachtige kerk. Fijn, dat u gehoor heeft gegeven aan deze uitnodiging. In het bijzonder wil ik de Doopsgezinde gemeente, met name Tjitske Hiemstra, dan ook bedanken voor deze kleurrijke ontmoeting in Leeuwarden. Voordat ik verder ga wil ik u nu vragen om uw mobiele telefoon helemaal uit te zetten, dus ook niet op de trilstand. Aan het eind van de avond kom ik hierop terug. Dan nu een korte inleiding op het thema van vanavond.

Sinds vorig jaar organiseert Kleurrijk Fryslân 2 keer per jaar een bijeenkomst “Kleurrijk Vieren”, te weten op 21 maart, de Internationale dag tegen Racisme en Discriminatie en op 21 september, de Internationale dag van Vrede. We willen ook dit jaar samen met u de Vrede beleven. Voorgangers en vrijwilligers uit verschillende religies en levensbeschouwingen hebben voor u met veel plezier een programma voorbereid met als thema “Energie voor Vrede”, waarbij wij aandacht vragen voor conflicten rond het delven van grondstoffen.

Via de media heeft u het misschien kunnen volgen, dat Jörgen Raymann dit jaar de Minister van Vrede is. Over zijn rol zegt hij het volgende: “Het is een prachtige functie die mij de kans geeft mijn ideologie te verspreiden: die van een solidaire wereld waarin we op een prettige manier met elkaar omgaan. In wezen verschillen we niet veel van elkaar, we willen tenslotte allemaal vredig samenleven en goed voor onze kinderen zorgen.” Als belangrijkste taak ziet hij het herkennen en opzoeken van bronnen van conflict in eigen land en zegt: “Ik wil mensen bij elkaar brengen die elkaar normaal gesproken niet zo snel opzoeken”. En dat is ook wat Kleurrijk Fryslân al jaren doet. Het doel van deze kleurrijke bijeenkomst is, om van elkaar te leren, ervaringen en gedachten uit te wisselen en te kijken hoe het empathisch vermogen bij elkaar weer aangewakkerd kan worden. Kleurrijk Fryslân wil hiermee een waardevol signaal uit laten gaan in een tijd, waarin er soms weinig voor nodig lijkt om mensen en groeperingen tegen elkaar op te zetten.

U heeft tijdens de inloop kunnen genieten van mooie muziek op de Harp van Leona Leppers. Zij zal gedurende het programma nog een aantal keren de muzikale intermezzo verzorgen.

Als gastvrouw probeer ik u een korte indruk te geven van hetgeen u vanavond van ons kunt verwachten. Straks gaan we met elkaar “Vrede wens ik je toe” zingen onder begeleiding van organist Klaas de Jong, de tekst kunt u volgen op het scherm. Wat gevolgd wordt door gedachten vanuit het Christendom, Soefisme, Boeddhisme en Islam. Dan is er tijd voor een stilte om tot bezinning te komen, wat aan en afgekondigd wordt met een belletje. Vervolgens komen de gedachten vanuit het Jodendom, Humanisme en Hindoeïsme aan de beurt. Dan is er weer tijd voor een stilte om tot bezinning te komen, wat wederom aan en afgekondigd wordt met een belletje.

Daarna is het de bedoeling om met elkaar van gedachten te wisselen. Iedere religie / levensbeschouwing stelt straks aan het eind van hun gedachte een vraag aan u. Tijdens deze uitwisseling is het de bedoeling dat u met uw buurman of buurvrouw hierover van gedachten wisselt. Alle vragen worden dan op het scherm geprojecteerd. U wordt hiermee gestimuleerd om uw gedachten hierover te laten gaan. Tijdens deze gedachten uitwisseling speelt Leona voor ons op de Harp, er worden zakjes met steentjes uitgedeeld en de collectezak gaat dan rond, waarin u uw vrijwillige bijdrage kwijt kunt. Vervolgens vraag ik aan enkelen van u om uw uitwisselingsgedachte over enkele vragen, die gesteld zijn door de voorgangers, met ons te delen. Dan is het tijd voor de boekenlegger, die we voor deze gelegenheid voor u als aandenken hebben gemaakt. Iedere voorganger of vrijwilliger leest dan de eigen tekst op de boekenlegger voor. Aan het eind van het programma ontvangt u van ons deze boekenlegger en u ook een boekje met onder andere alle gedachten van de voorgangers en vrijwilligers. Vervolgens sluit ik dan de bijeenkomst af en hoort u waarom u uw mobieltje uit moest zetten. Dan zingen we met elkaar “De vrede van de aarde en de hemel” en is er wederom muziek op de harp en kunt u onder genot van een hapje en drankje napraten met elkaar, maar ook met de voorgangers en vrijwilligers. Vanuit deze plaats wens ik u samen met ons een kleurrijke bijeenkomst toe.

♩ = 100

Vre - de wens ik je toe. Lief - de wens ik je toe.

Mo - ge God je be - hoe - den, leef met zijn lief - de. Vre - de wens ik je toe.

Ze - gen wens ik je toe. Aan - dacht wens ik je toe.

Dat er men - sen zijn met wie je kunt de - len. Ze - gen wens ik je toe.

Vrede wens ik je toe. Liefde wens ik je toe.

Moge God je behoeden, leef met zijn liefde. Vrede wens ik je toe.

Zegen wens ik je toe. Aandacht wens ik je toe.

Dat er mensen zijn met wie je kunt delen. Zegen wens ik je toe.

Alle gedachten uit de bijeenkomst Kleurrijk Vieren op de Internationale dag van Vrede met als thema "Energie voor Vrede".

Christendom door predikant ds. Tjitske Hiemstra

Als Jezus gedoopt wordt, hoort Hij een stem uit de hemel:

"Jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind ik vreugde"

Ik heb lang nagedacht, waar ik als Christen mijn energie vandaan haal..

Steeds kwam ik in gedachten terug bij de dooptekst van Jezus, die uiteindelijk bedoeld is voor ons allen: "Jij bent mijn geliefde Zoon of Dochter"

Geliefd zijn om wie ik ten diepste ben en niet om wat ik doe of bezit.

Geliefd-zijn om wie ik ben, geeft van binnenuit veel energie.

Met die energie straal je liefde uit en kun je liefdevol omgaan met elkaar als mensen...

want God zegt het niet alleen tegen mij, maar ook tegen mijn medemens.

Vanuit deze basale gedachte is ieder mijn broer of zus en daar wil ik zorg voor dragen.

Ik wil graag dat die ander op zijn best is en tot haar recht kan komen.

Op die wijze zal God vreugde vinden in ons allen...

Vanuit het Geliefd zijn...ga ik ook met liefde om met dieren, planten en de aarde met al haar grondstoffen... Met respect en aandacht zorg dragen voor de aarde zonder haar uit te buiten!

Op rechtvaardige wijze kunnen we delen met elkaar en met de generatie na ons, die ook met vreugde mag genieten van alles wat de aarde geeft.

God zegt tegen ons: "Jij bent mijn geliefde Zoon of Dochter"

Laat je die tekst werkelijk bij je binnenkomen, dan kun je toch niet de aarde kapotmaken, mensen uitbuiten en de toekomst van ons allen verpesten??

Je geliefd weten inspireert om helend en zorgend bezig te zijn met mensen en onze aarde!

Mijn vraag aan jullie is: **Hoe ga jij vanuit jouw leefsituatie liefdevol om met moeder aarde?**
Bijv. geen gifstoffen gebruiken in je tuin, met de trein op vakantie,
i.p.v. vliegtuig...

Soefisme door voorganger Leo Fober

Het soefisme ziet in alles de werking van het ENE. Voor een soefi is alles, is al wat bestaat EEN. Uit het ENE voortgekomen. Het ENE heeft zich uitgedrukt in het vele, in verscheidenheid.

Een soefi is dan ook niet gebonden aan een religie en het is op zichzelf geen religie. Een soefi put uit vele al of niet heilige boeken en geschriften om te zoeken naar hoe hij of zij als een goed mens met liefde voor al wat bestaat kan leven. Voor de tekst van vanavond heb ik dan ook gekozen voor een passage uit de brief van Chief Seattle uit 1852 aan de president van de Verenigde Staten die hun stamgronden wilden kopen:

“.....Wij weten dit: de aarde behoort niet toe aan de mens maar de mens behoort toe aan de aarde. Alle dingen zijn met elkaar verbonden zoals het bloed dat ons allen verbindt. De mens heeft het web van het leven niet geweven, hij is slechts een van de draden in dat web. Wat hij het web aandoet, doet hij zichzelf aan.

Eén ding weten we: onze God is ook jullie God. De aarde is kostbaar voor Hem en wie de aarde kwaad doet, minacht de Schepper.”

En even verder in die brief:

“Wij houden van deze aarde zoals een pasgeborene houdt van de hartslag van zijn moeder. Als wij u ons land verkopen, moet u er dus evenveel van houden als wij ervan hielden. Zorg ervoor zoals wij ervoor hebben gezorgd. Houd de herinnering in gedachten aan het land zoals het is wanneer u het van ons krijgt. Bewaar het land voor alle kinderen en heb het lief zoals God ons allen liefheeft. Net zoals wij deel zijn van het land, bent u deel van het land. Deze aarde is kostbaar voor ons . Ze is ook kostbaar voor u. Eén ding weten wij: er is maar één God. Geen mens, of hij nu rood is of wit, staat op zichzelf. Tenslotte zijn wij allen broeders.”

Mijn vraag aan jullie is: **Hoe haal jij geestelijke energie uit de schepping, de aarde, de dingen en mensen om je heen?**

Boeddhisme door voorganger Nettie Groeneveld

Uit het boek van Thich Nhat Hanh “Het hart van Boeddha’s leer” een tekst uit het hoofdstuk: “Drie deuren naar bevrijding”

Iemand vroeg mij ooit: “Maakt u zich geen zorgen over de toestand in de wereld?” Ik stond mijzelf toe adem te halen en zei vervolgens: “Wat het belangrijkste is, is je bezorgdheid over wat er in de wereld gebeurt niet je hart te laten vullen. Als je hart vol zorgen is, zul je ziek worden. En dan zul je niet in staat zijn te helpen. “

Op vele plekken woeden oorlogen – grote en kleine -, daardoor kunnen wij onze innerlijke vrede en rust kwijtraken. Zorgelijkheid is een ziekte van deze tijd. Wij maken ons zorgen over onszelf, ons gezin, onze vrienden, ons werk en de toestand van de wereld. Als wij toestaan dat ons hart van zorgen vervuld is, zullen wij vroeg of laat ziek worden.

Ja, er is op de hele wereld enorm veel lijden, maar deze kennis hoeft ons niet te verlammen. Als wij opletterend ademen, opletterend lopen, opletterend zitten en opletterend werken, doen we ons best om te helpen, en dan kunnen we vrede in ons hart hebben. Je zorgen maken haalt niets uit. Al maak je je nog twintig keer zoveel zorgen, het zal de toestand in de wereld niet veranderen. Je zorgelijkheid zal de dingen in feite alleen nog maar erger maken. Ook al zijn de dingen niet zoals

we ze graag hebben, toch kunnen we tevreden zijn, omdat we weten dat we ons best doen en dat zullen blijven doen. Als we niet weten hoe we moeten ademen, glimlachen en elk moment van ons leven intens beleven, zullen wij nooit in staat zijn anderen te helpen. Ik ben gelukkig in het nu. Ik vraag niets meer. Ik verwacht niet nog meer geluk of voorwaarden die geluk teweeg zullen brengen. Het belangrijkste is doelloosheid, niet achter de dingen aan rennen, niet het onderste uit de kan willen.

Mijn vraag aan jullie is: **Wat maakt jou gelukkig in de zorg om de aarde?**

Islam door Imam Abdesslam en tolk Rachid Belakhdar

De Islam is vrede en Allah is Vrede, één van de negenennegentig Schone Namen van Hem is As-Salam 'de Vredeslievende'. Miljoenen moslims en moslima's begroeten elkaar dagelijks door de vredesgroet uit te spreken: 'Asalamualeikum wa rahmatulahi wa barakatuh', vertaald: 'Vrede zij met je, de genade van Allah en zijn zegeningen gewenst'. De profeet Mohammed, vrede en zegeningen zij met hem, laat ons weten: "Allah is vriendelijk en Hij houdt van vriendelijkheid in alle zaken." En de profeet, vrede en zegeningen zij met hem, heeft ook gezegd: "De gelovige is vriendelijk en open. Wie het niet is, heeft niet het goede voor." Is de Islam daarom verspreid met het zwaard? Zeer zeker niet, er bestaat namelijk geen dwang in de Islam. Onze Heer, de Verhevene en Vredeslievende, zegt: "Er is geen dwang in de godsdienst. Waarlijk, de rechte leiding is duidelijk te onderscheiden van de dwaling." [Qoer'aan 2:256] De vooraanstaande historicus (en niet-moslims) De Lacy O'Leary schreef: "De geschiedenis maakt echter duidelijk dat de legende van de fanatieke Moslims die over de wereld gingen en de Islaam met de punt van hun zwaard opdrongen aan overwonnen rassen, één van de meeste fantasierijke, absurde mythes is die historici ooit hebben geaccepteerd." [Islaam at the Crossroads, London, 1923, pag. 8.] Helaas moeten we constateren dat er wel veel geweld bestaat in de wereld, terwijl we allen weten dat we hier niets mee oplossen. We zijn allen één en afkomstig van dezelfde voorouders, Adam en Eva. Allah, onze Heer, maakt geen onderscheid naar huidskleur, afkomst, rijkdom et cetera. Daarom moeten we elkaar op deze wereld helpen. In de Islam doen we dat onder andere door de 'Zakaat', de armenbelasting. Wat inhoudt dat de armen geholpen dienen te worden door de gehele gemeenschap, en wel door jaarlijks een deel van het eigen inkomen en/of bezit, in liefdadigheid aan de behoeftigen te schenken. De meest geschikte periode is na de vastenmaand, de 'Ramadan'. Na een hele maand lang te hebben gevast, heb je enigszins ervaren hoe mensen zonder eten en drinken hun leven doorbrengen. En zo help je zij die het slechter hebben dan jij met heel je hart. Laten we in vrede met elkaar leven, met vriendelijkheid en respect voor een ieder.

Mijn vraag aan jullie is: **Wat laat jou verbinden met de liefde voor moedernatuur?**

Jodendom, bijdrage uit de Joodse Gemeente Leeuwarden, voorgelezen door Sandra Roza

In het eerste boek van de Tora, Beresjiet en in het eerste boek van de Bijbel, Genesis, staat in het scheppingsverhaal: In het begin schiep G'd de hemel en de aarde.

De aarde was woest en vormloos, er was duisternis over de watermassa en G'ds adem zweefde over de oppervlakte van het water.

Toen zei G'd: "Er zij licht" en er was licht.

En G'd zag dat het licht goed was. Toen maakte G'd een scheiding tussen licht en duisternis. G'd noemde het licht "dag" en de duisternis noemde Hij "nacht"; het werd avond en het werd ochtend: één dag. (licht is dus als eerste geschapen)

Nadat G'd op de zesde dag de mens had geschapen, zei Hij tegen hen: "Wees vruchtbaar, vermeerder je, vult de aarde en bedwingt haar en heerst over de vissen van de zee en de vogels in de lucht en over alle levende dieren die zich over de aarde voortbewegen".

(Wij zijn dus aangewezen om op te passen op de aarde en alles wat daarin is)

G'd zag dat het goed was en het werd avond en het werd morgen: de zesde dag.

Op de zevende dag had G'd zijn werk voltooid. Hij hield de zevende dag op met al het werk dat Hij tot stand had gebracht.

G'd zegende de zevende dag en maakte hem tot iets bijzonders, omdat G'd toen met al Zijn werk was opgehouden dat Hij als Schepper had verricht.

Dit is niet het hele scheppingsverhaal, maar hieruit wil ik laten zien dat in het Jodendom de dagen beginnen op de avond. Dus op vrijdagavond vóór de zon onder gaat begint de sjabbat, onze rustdag, die duurt tot op zaterdag de zon onder is en de eerst ster aan de hemel verschijnt. Joodse vrouwen steken op vrijdagavond voor het begin van de sjabbat twee kaarsen aan, bedekken hun ogen met hun handen, zeggen een gebed en strooien symbolisch het licht van de kaarsen uit, waarbij zij zeggen: "sjabbat sjalom".

Die kleine lichtjes door heel veel vrouwen aangestoken brengen licht en vrede in de huizen en in de wereld.

De sjabbat is vandaag om zeven uur begonnen, daarom ben ik hier niet om dit zelf te vertellen. Ik wens u allen een goede bijeenkomst, vrede en alle goeds, **sjabbat sjalom**.

Mijn vraag aan jullie is: **Wat is jouw bijdrage aan de vrede in de wereld?**

Humanisme door voorganger Hans ten Houten

Lieve mensen,

De essentie van de meeste levensbeschouwingen is:

"Ga met je medemensen om zoals jij graag wilt dat zij met jou omgaan." De meeste mensen houden zich aan deze basisregel. Van nature zijn mensen volgens mij van goede wil.

Die liefde en dat respect voor mensen mag je gerust uitbreiden naar andere levensvormen en naar de aarde als geheel.

Belangrijke uitgangspunten voor humanisten zijn **persoonlijke vrijheid** (zonder anderen al te veel in hun vrijheid te belemmeren) en **persoonlijke verantwoordelijkheid** voor medemensen, voor andere levensvormen en voor ons aller leefomgeving op aarde. Zelf denken, samen leven.

Voor veel humanisten zijn de **Universele Verklaring van de Rechten van de Mens** (1948) en de **Millenniumverklaring** (2000) belangrijke toetsingscriteria voor hun beslissingen en hun handelen. Het streven naar mensenrechten mondiaal en het – waar mogelijk – meewerken aan het bereiken van de Millenniumdoelen geeft velen energie.

Enkele artikelen van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens zijn volgens mij in het kader van het thema "Energie voor Vrede" van extra belang.

Artikel 17 Niemand mag willekeurig van zijn eigendom worden beroofd.

Dat geldt ook voor collectieve eigendommen, zoals schone lucht en schoon water, maar ook grondstoffen in de aardbodem of op de zeebodem.

Artikel 29 Een ieder heeft plichten jegens de gemeenschap, zonder welke de vrije en volledige ontplooiing van zijn persoonlijkheid niet mogelijk is.

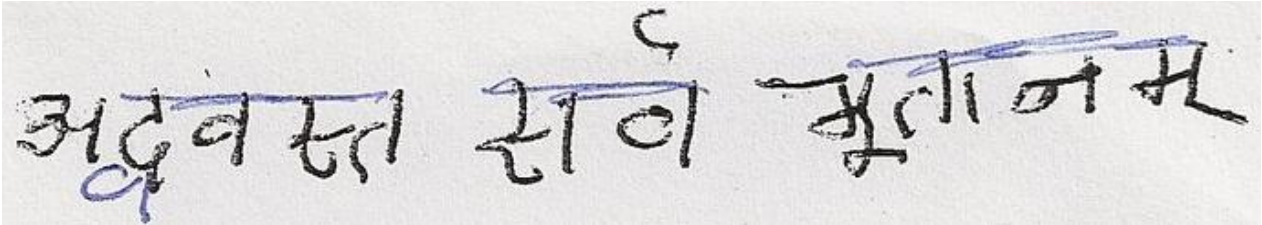
Onderwijs over de rechten en plichten van mensen, en over de kwetsbaarheid van onze gemeenschappelijke blauwe planeet – kortom: over verantwoord wereldburgerschap – is volgens mij essentieel.

Mijn vraag aan jullie is: **Wat weet jij van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, en de Millenniumdoelen?**

Hindoeïsme door Pandita Bea Ramai

Zoals het Christendom uitgaat van de Bijbel, kent het Hindoeïsme de vier Veda's, de Mahabharata, de Bhagavad Gita en meer. De Gita leert mensen hun lagere impulsen te overwinnen en zichzelf te kennen als de onsterfelijke ziel: één met God. De lezingen in de Gita zijn van toepassing op alle mensen. Als je gelukkig wilt zijn en vrede wenst, moet je in vrede leven. Liefde leeft door geven en vergeven, brengt geluk en innerlijke vrede, terwijl ons ik, ons kleine ego leeft van krijgen en vergeten.

Ga de eenheid zien in de verscheidenheid om je heen. Zuiver je geest door je goed te gedragen in het dagelijks leven. Maak onderscheid tussen het blijvende en het tijdelijke, tussen wat heilzaam en wat schadelijk is voor je geestelijke vooruitgang. Verwaarloos de wereldse kennis niet, want die kennis zal je voedsel en onderdak verschaffen. Breng in praktijk wat je hebt geleerd. Breng woorden en daden met elkaar in overeenstemming. De weg van zelf-verwerkelijking is als een rijpingsproces van onrijpe naar rijpe vrucht: van Karma Yoga, het pad van handeling, naar Bhakti Yoga, het pad van toewijding en verder naar Jñana Yoga, het pad van zelfkennis. Haat, jaloezie, hebzucht, boosheid belemmeren toewijding. In de Bhagavad Gita wordt waarschuwing gegeven:

Adwaste sarva bhutanam: toon geen haat, tegen wie dan ook.

Doe je plicht in het leven en zorg ervoor dat je altijd voor je taak bent berekend. Dan zullen alle zorgen van je afvallen.

Mijn vraag aan jullie is: **Waar haal jij je energie voor vrede vandaan?**

Afsluiting door Sandra Roza

Ik had u aan het begin van de avond gevraagd om uw mobiele telefoon uit te zetten en u beloofd om aan het einde van de avond hierop terug te komen.

Wel nu, door uw mobiele telefoon vanavond voor één uur uit te zetten, heeft u al heel wat energie bespaart.

Wist u dat mobiel bellen meer energie kost dan alleen het opladen van de accu van uw mobiele telefoon.

Wist u dat u per mobiel telefoontje meer energie gebruikt dan 2 spaarlampen.

Wist u dat smartphones veel meer energie verbruiken dan 'gewone' mobiele telefoons.

Wist u dat het energieverbruik van de fabricage van een mobiele telefoon circa 180 Megajoule (MJ) kost, het gebruik van een mobiele telefoon circa 80 MJ kost, het netwerk circa 100 MJ, samen dus 360 MJ.

Wist u dat uw mobiele telefoon zonder Coltan het formaat en gewicht zou hebben van een 2 liter Colafles.

Wist u dat Coltan een zeer belangrijk onderdeel in mobiele telefoons, computer chips, atoomcentrales en PlayStations is.

Wist u dat door de grote groei van de industrie die gebruik maakt van dit metaal er een sterke prijsstijging is geweest, wat heeft geleid tot een gewelddadig conflict in Congo.

Wist u dat Coltan wordt gewonnen in mijnen die liggen in het door rebellen gecontroleerde deel van Congo en dat het ten koste gaat van nationale parken en de aanwezige dieren.

Wist u dat de wereldeconomie jaarlijks 3000 tot 3500 ton Coltan verbruikt.

Wist u dat gehele volksstammen eerst van hun grond worden verjaagd, om vervolgens als slaven af te dalen in de Coltan-mijnen, diepe putten welke soms instorten en dan het graf worden van deze slaven.

Wist u dat de bedrijven die dit erts opkopen, transporteren en verwerken, niet letten op de oorlogs-gruwelen, waarbij per week zo'n ± 5000 mensen (vooral kinderen) de dood vinden.

U weet nu wat Coltan is, waar het vandaan komt en wat de gevolgen van de winning zijn voor mens en milieu.

Adviezen: Gebruik uw mobiele telefoon zo min mogelijk en vervang hem pas als hij het echt niet meer doet. Koop zo nodig een nieuwe batterij i.p.v. een nieuw toestel.

Laat u niet gek maken door nieuwe gadgets!

De productie van mobiele telefoons kost veel energie, zorgt voor 90% van het afval, en het delven van de grondstoffen zorgt voor veel natuurvernietiging en menselijke ellende.

Denk aan coltan, zie ook <http://www.digischool.nl/ak/2efase/coltan.shtml>.

Doe met ons mee, bouw mee aan de Wereld Vrede.

Ik hoop, dat u vanavond hier energie voor Vrede heeft kunnen zien en ervaren en deze boodschap door kunt geven in uw omgeving, om deze rollende bal in beweging te houden.

Voordat u huiswaarts gaat, zingen we nog met elkaar "De Vrede van de aarde en de hemel", daarna kunt u nog genieten van de prachtige harp muziek van Leona Leppers en napraten met elkaar en de voorgangers, onder het genot van een hapje en drankje.

Ik dank u alvast namens ons allen voor uw aanwezigheid en uw bijdrage aan het welslagen van deze avond en wens u voor straks wel thuis.

47 De vrede van de aarde en de hemel

Tekst en muziek uit Guatemala; vertaling: Christine Crason; bewerking: John L. Bell / Nederlandse tekst: Gert Lubberts

Gently

The peace of the earth be with you, the peace of the heav - ens too;
 De vre - de van de aar - de en de he - mel zij ge - heel met jou;
 Am Fmaj7 G Esus4

the peace of the riv - ers be with you, the peace of the oc - eans too.
 de vre - de van ri - vie - ren en de zee - en, mo - ge die zijn met jou.
 E7 Am Fmaj7 G Esus4 E

Deep _____ peace _____ fall - ing ov - er you. you.
 God's _____ peace _____ grow - ing in you. you.
 Die - pe vre - de ko - me o - ver jou. jou.
 Gods vre - de groei - e in jou. jou.
 C G Am Em7 Am Am

First time *Second time*